

TANITIM, FAALİYETLER ve ÖNERİLER RAPORU

Şubat 2021

İçindekiler

Vakfımızın Afet Yönetim Stratejisi	3
Vakfımızın Afet ve Acil Durum Çalışmaları Kronolojisi	4
Afetlere Hazırlıkta Geliştirdiğimiz Yönlerimiz	5
Kurumsal Dönüşüm	5
Beklenen Marmara Depremine Hazırlık Çalışmaları	6
İletişim Çalışması	6
Gönüllü Yönetimi	7
Afet Yönetim Kapasitemiz	8
Ülkemizdeki Afeti Önleme ve Müdahale Çalışmaları Konularında Görüş ve Çözüm Önerilerimiz	10
Eğitim ve Farkındalık	10
Koordinasyon	11
Yapısal	12
STK'lar ve Gönüllüler	15

İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı (İHH), yardım faaliyetlerine 1992 yılında gönüllü olarak başlamış ve çalışmalarını 1995 yılında kurumsallaştırmıştır. Dünyanın neresinde olursa olsun sıkıntıya düşmüş, felakete uğramış; savaş, doğal afet gibi sebeplerle mağdur olmuş, zulme uğramış bütün insanlara gerekli insani yardımı ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek için faaliyetler gerçekleştirir. İhtiyaç sahibi milyonlarca insana yaş, ırk, din, dil, mezhep veya cinsiyet farkı gözetmeksizin yardım ulaştırmak için çalışmaktadır.

İnsani yardım, insan hakları ve insani diplomasi alanlarındaki çalışmalarını yürütürken, Türkiye ile birlikte dünyanın dört bir yanında yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik duygusunun gelişmesini önceler; buna yönelik birçok sosyal ve kültürel proje üretir. Mağduriyet yaşanan bölgelerde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının geliştirilmesi adına öncü ve rol model olma sorumluluğunu üstlenir; acil yardımların yanı sıra bölge halkına hizmet verecek, ülkelerin kalkınmasına destek olacak okul, yetimhane, cami, su kuyusu, kültür merkezi, sağlık ocağı, hastane gibi kalıcı eserler inşa eder. Devletler arası diplomasinin yeterli olmadığı ve insanların mağdur olduğu her bölgede insani diplomasi çalışmaları yaparak sorunların çözülmesi adına arabuluculuk vazifesi yürütür.

Kamu yararına çalışan vakfımız 2007 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülmüş ve Bakanlar Kurulu'nun 04.04.2011 tarih ve 2011/1799 sayılı kararı ile vergi muafiyeti tanınmıştır.

İHH İnsani Yardım Vakfı; Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) ve İslam İşbirliği Teşkilatı'na (OIC) danışman statüsünde üyedir. Ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı İnsani Fonu (OICIF) meclis üyesi olan İHH, aynı zamanda Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV), Uluslararası Gönüllü Kuruluşlar Konseyi (ICVA), İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (İDSB) üyesidir.

İHH İnsani Yardım Vakfı, çalışmalarını gerçekleştirirken tüm dünyada öncelik sırasına göre;

- Savaş ve savaşın etkisinin sürdüğü bölgelerde,
- Afet bölgelerinde,
- Yoksulluk olan ülke ve bölgelerde faaliyet yürütmektedir.

İHH Afet Yönetimi Başkanlığı bünyesinde yürütülmekte olan çalışmalar neticesinde; ülkemiz genelinde yaklaşık 2 bin kişilik arama kurtarma gönüllüsü, 750 kişilik operasyonel ekip ve 4 özel eğitilmiş arama kurtarma köpeği ile Türkiye'de ve yurt dışındaki afete müdahale çalışmalarına destek vermek için hazır beklemektedir.

2019 yılında Bursa'da ve 2020 yılında Bolu'da gerçekleştirdiğimiz ulusal tatbikatlarımızla yetkinliğimizi ve kapasitemizi test ediyor, ekiplerimizin tecrübesini arttırıyoruz.

Afetlere sadece arama kurtarma alanında değil; psikososyal destek, beslenme ve iletişim hizmetleri gibi Türkiye Afet Müdahale Planı'nda yer alan 11 hizmet grubuna Destek Çözüm Ortağı olarak yardımcı olabilecek kapasiteyle hazırlanıyoruz. Ayrıca Sivil Toplum Kuruluşları bazında ihtiyaç duyulan 4 farklı hizmet grubu daha oluşturarak afet yönetim anlayışımızı geliştiriyoruz.

VAKFIMIZIN AFET YÖNETİM STRATEJİSİ

Afet yönetiminde;

- Ülkemizde ve dünyada meydana gelen afet ve acil durumlarda, hayat normale dönene kadar bütün gücümüz ve imkânlarımızla olayın etkilerini azaltmaya destek vermek,
- Yönetici olan kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde çalışmalar yürüterek kaynak ve zaman israfını önlemek, sahada çatışma alanları oluşturmamak,
- Afet anında ihtiyaç duyulacak yetişmiş insan kaynağına katkı sağlamak için afete müdahale yetkinliğine sahip gönüllüler yetiştirmek,
- Afet öncesi hazırlık aşamalarında dünyadaki uygulama örneklerini inceleyerek, afet kültürünün ve tecrübenin ülkemize kazandırılmasını sağlamak, kurumların afet risklerini azaltmak için öngördüğü misyonları yerine getirmek için imkânlar dahilinde çalışmalar yürütmek,
- Afetlere hazırlık konusunda toplumun bilinçlenmesini sağlamak,
- Afet sonrası yaraları sarmak, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, afetzedeleri yardıma muhtaç olma halinden kendi kendine yetebilir düzeye taşımak,

Stratejileriyle çalışmalarımızı gerçekleştirmekteyiz.

AFET VE ACİL DURUM ÇALIŞMALARI KRONOLOJİSİ

1992 Bosna Savaşı, Bosna Hersek (1992-95)
Karabağ Savaşı (Hocalı Bölgesi), Azerbaycan

1994 Birinci Çeçen Savaşı, Çeçenistan

1998 Kosova Savaşı, Kosova

1999 17 Ağustos Gölcük Depremi (Kocaeli), Türkiye
12 Kasım Düzce Depremi, Türkiye
İkinci Çeçen Savaşı, Çeçenistan

2001 Afganistan Savaşı, Afganistan

2003 Irak Savaşı, Irak

2004 Deprem ve Tsunami Felaketi (Açe Bölgesi),
Endonezya

2005 Pakistan Depremi (Keşmir Bölgesi), Pakistan
Katrina Kasırgası, ABD

2008 Gazze Katliamı, Filistin
Güney Osetya Savaşı, Gürcistan

2010 Haiti Depremi, Haiti
Sel Felaketi, Pakistan
Mavi Marmara Katliamı
Sel Felaketi, Arnavutluk

2011 Tōhoku Depremi, Japonya
Van Depremi, Türkiye
Kuraklık Felaketi, Doğu Afrika
Suriye Savaşı, Suriye
Kasırga Felaketi, Madagaskar

2012 İsrail-Gazze Çatışmaları, Filistin
Göç (Arakan), Bangladeş

2013 İç Savaş, Orta Afrika Cumhuriyeti
Haiyan Tayfunu, Filipinler

2014 Sel Felaketi, Bosna Hersek
Soma Maden Faciası (Manisa), Türkiye
Ermenek Maden Faciası (Karaman), Türkiye
Ebola Salgını, Sierra Leone, Liberya, Gine
Kırım Krizi, Ukrayna
Sel Felaketi, Afganistan
İç Savaş, Orta Afrika Cumhuriyeti (2014-20)

2015 Deprem, Nepal
Göç, Makedonya
Göç, Suriye
Gazze Katliamı, Filistin

Sel Felaketi, Zimbabwe
Sel Felaketi, Malawi
Sel Felaketi, Mozambik
Sel Felaketi, Makedonya
Çığ Felaketi (Penşir), Afganistan
Göç, Nijerya

2015

2016 Halep Tahliyesi, Suriye
Sel Felaketi (Bartın), Türkiye

Deprem (Ayvacık/Çanakkale), Türkiye
Deprem (Samsat/Adıyaman), Türkiye
Göç (Arakan), Bangladeş
Deprem, Meksika
2017 Deprem (Süleymaniye), Irak
Sel Felaketi, Makedonya
Sel Felaketi, Arnavutluk
Sel Felaketi, Sierra Leone
Deprem, İran

2018 İç Savaş, Yemen
Deprem (Sulawesi), Endonezya
Sel Felaketi, Nijer
Göç, Burkina Faso

Deprem (Acıpayam/Denizli), Türkiye
Deprem (Bozkurt/Denizli), Türkiye
Bina Çökmesi (Kartal/İstanbul), Türkiye
Sel Felaketi (Araklı/Trabzon), Türkiye
Sel Felaketi (Akçakoca/Düzce), Türkiye
2019 Feribot Faciası (Musul), Irak
Kayıp Vakası (Uludağ/Bursa), Türkiye
Deprem, Arnavutluk
Sel Felaketi, Nijer
İdai Kasırgası, Afrika Bölgesi
Sel Felaketi, Sudan
Sel Felaketi, İran

Deprem (Sivrice/Elazığ), Türkiye
Çığ Felaketi (Van), Türkiye
Koronavirüs Salgını, Türkiye
Göç (Edirne), Türkiye
Sel Felaketi (Kestel/Bursa), Türkiye
2020 Sel Felaketi (Dereeli/Giresun), Türkiye
Deprem (Bayraklı/İzmir), Türkiye
Kasırga, Kolombiya
Kasırga, Guatemala
Sel Felaketi, Nijer
Sel Felaketi, İran
Liman Patlaması, Lübnan
Göç, Sudan

AFETLERE HAZIRLIKTA GELİŞTİRDİĞİMİZ YÖNLERİMİZ

KURUMSAL DÖNÜŞÜM

Türkiye Afet Müdahale Planı referans alınarak, afet yönetim süreçlerinde görev alacak hizmet gruplarımızı belirlemiş ve bu hizmet gruplarının daha verimli çalışabilmeleri için kurum içinde hiyerarşik değişiklikler gerçekleştirmiş bulunmaktayız. İç dinamiklerin ise sürece entegrasyonu ve eğitimlerimiz hız kesmeden devam etmektedir. Afet yönetim strateji belgemize uygun olarak oluşturmaya devam ettiğimiz hizmet gruplarımıza, iş birliği içinde olduğumuz STK'ları da dahil ederek kapsamlı ve organize bir afet yönetim gücü oluşturmaktayız.

Afet Yönetim Başkanlığı altında faaliyet gösteren hizmet gruplarımız aşağıda belirtildiği şekildedir.

1. Operasyon Yönetimi
2. Bilgi Yönetimi
3. Arama Kurtarma
4. Beslenme
5. Barınma
6. Psikososyal Destek
7. Haberleşme
8. İletişim
9. Lojistik
10. Aynı Yardım ve Depo Yönetimi
11. Eğitim
12. STK ve Gönüllü Yönetimi

13. Uluslararası İşbirliği ve Destek
14. Ulusal ve Uluslararası Yardım
15. Hasar ve Zarar Tespit (Vakfımıza ait yapı ve binalarımızla ilgili)

BEKLENEN MARMARA DEPREMİNE HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Ülkemizi ilgilendiren en büyük risklerden birisi olan Marmara depremine hazırlık çalışmaları kapsamında, tüm teşkilatlarımızın afete müdahale süreçlerini, çeşitli varyasyonlar ve değişiklikleri göz önüne alarak planlamaktayız.

Uluslararası paydaşlarımızla, meydana gelebilecek büyük bir afette ülkemize yapabilecekleri yardım faaliyetleri konusunda güçlü bir iş birliği modeli oluşturmaktayız.

Teknik hazırlık sürecine devam ettiğimiz Afet Yönetim Yazılımı (2021 yılı sonunda tamamlanması öngörülüyor.) ile dijital ortamda afetlere müdahale planları hazırlamakta, afete maruz kalacak ekiplerimizin kendi ikamet ettikleri yerde başta aileleri ve yakın çevresini odaklayarak, kendi kendine yetebileceği dar bölge afet müdahale ekipleri oluşturmaktayız.

İLETİŞİM ÇALIŞMASI

Afet zamanlarında kesintisiz iletişim sağlamak için uydu teknolojisini ve dijital telsiz sistemlerini kapasitemize dahil etmiş bulunmaktayız. Ayrıca Türkiye'deki teşkilatımızın tamamı, amatör telsiz sisteminde kendisini geliştirmektedir.

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

İHH olarak gönüllü branşlaşma sistemini geliştirerek; afet gönüllüsü, arama kurtarmacı ve afet yöneticisi olarak üç farklı branş belirledik. Her branşta da 3 seviye atadık ve kişinin her seviyeyi en az bir yılda, en fazla da üç yılda tamamlayacağı şekilde metodoloji oluşturduk. Sadece teknik eğitimler konusunda yetiştirmekle yetinmeyip, milli ve manevi değerlere yetkinlik, olgunluk ve vakfımızın değerler sistemine uyumunu da bu süreçte test etmeye devam etmekteyiz.

Arama kurtarma eğitimi alanında bir standart eksiği mevcuttur. Bugün hâlihazırda bir arama kurtarmacının nasıl yetiştirileceği, alması gereken eğitimler, içinde bulunması gereken faaliyetler gibi konulara her kurum farklı bir yorum getirmektedir. Ayrıca ilk yardım eğitimi almak bir zorunluluk değil, bir tercih olarak kabul edilmektedir. Sadece eğitim almak ve bu eğitimin sertifikasına sahip olmak, kişinin o konuda farkındalık sahibi olduğu ve eğitim aldığını göstermektedir. Aslında bir kişinin arama kurtarma yapabilmesi için, bilgi sahibi olmaktan daha çok, aldığı eğitimleri davranışa dönüştürmesi gerekmektedir.

AFET YÖNETİM KAPASİTEMİZ

Arama kurtarma teşkilatımız. (2. Ulusal Tatbikat Bolu, 2020)

Afet öncelikli olarak belirlenmiş olan araç parkımız.

Arama kurtarma teşkilat kapasitemiz

TÜRKİYE'DE 2 ŞUBE, 82 İNSANI YARDIM DERNEĞİ ve 511 İLÇEDE TEMSİLCİLİK

Yurt içi iletişim ve yardım faaliyet kapasitemiz

Yurt dışı temsilciliklerimiz

ÜLKEMİZDEKİ AFETİ ÖNLEME VE MÜDAHALE ÇALIŞMALARI KONULARINDA GÖRÜŞ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ

EĞİTİM VE FARKINDALIK

Afetlerle ilgili bilgi ve bilincin artması için tüm farkındalık eğitimleri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda olması gerekmektedir. Müfredatta daha geniş yer alması bu şekilde sağlanabilir.

- Hâlihazırda afetler konusunda çalışma yapan kurumlar farkındalık eğitimlerine çok fazla enerji harcamaktadır. Afetle ilgili çalışan kurumların arama kurtarma alanında profesyonel hizmet üretecek şekilde birey ve kurumları yetiştirmeye daha fazla ağırlık vermesi gerekmektedir.
- Afetle ilgili çalışan kurumların, Milli Eğitim Bakanlığı'nı afet eğitimleri konusunda yapılan çalışmaların parçası haline getirmeye çalışmak yerine, Milli Eğitim Bakanlığı'na danışmanlık ve yönlendirme yapabilecek düzeye erişmesi gerekmektedir.

Ambalajlı ürünler üzerine farkındalık mesajları yazılarak, eğitimlerde verilmek istenen mesajlar, daha eşit, hızlı ve etkili bir biçimde insanlarla sürekli olarak paylaşılmalıdır.

Bugün afet eğitimlerini toplumun her kesimine yaymaya çalışmak için var gücü ile kurumlar çalışma yapmaktadır. Bir defa eğitim alan bir kişinin, ikinci defa afetle ilgili seminere dahil olma ihtimali çok düşüktür.

Özellikle çalışan bireylerin afet eğitimlerine erişim imkânı yok denecek kadar azdır. Bazı sektörde çalışanların ise eğitim alması neredeyse imkânsızdır.

Kurumların aldıkları eğitim sayısını referans aldığımızda, afet eğitimlerinde iyi bir noktada olduğu algısı oluşmaktadır. Ancak eğitimin amacı davranış, kültür değişikliği ve bilinç oluşturmaktır. Bugün eğitimler konu-

sunda tüm kurumlar büyük bir özveri ile çalışmaktadır. Verilen eğitimler, olayların afetlere dönüşmediği, sağlam bina stoku ve düzgün imarı olan ülkelerde işe yarayacak eğitimlerdir. Örneğin ülkemizde deprem olduğunda fay hatları, afet çantası, bireylerin alacağı tedbirler ön plana çıkarılmaktadır. Bunları sürekli gündeme getirmek, maalesef ki binaların yıkılmasına engel olmayacaktır. Binaların yıkılmadığı bir ülkede ise bunların konuşulmasına dahi gerek kalmayacaktır.

Tatbikat kültürünün geliştirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Yangın alarmı verdikten sonra bahçede toplanıp sayı alınarak bitirilen tatbikat kültürü dışında, başka kültürler de geliştirilmesi gerekmektedir.

Örneğin Şili'de her yıl 31 Mayıs'ta şehir tahliye simülasyonları yapılmaktadır.

KOORDİNASYON

Afet ve Acil Durum Kurulu'nda, alt kurullar oluşturarak, afetlere hazırlanan tüm kurumların buralarda sorunlara çözüm önerileri üretebilmesi sağlanmalıdır.

Marmara depremine hazırlıkları koordine edecek özel yetkili bir ekibin oluşturulması zarurettir. Mevcut şartlarda Marmara depremine hazırlığın tüm kurumların öncelikli işleri arasında olduğunu görmekteyiz ama bu afete hazırlanmanın kurumların tek işi olmadığını da farkındayız.

Türkiye Afet Müdahale Planında (TAMP) bazı hizmet gruplarının eksik olduğunu ve aşağıda belirtilen hizmet gruplarının da dahil edilmeleri gerektiğini düşünmekteyiz.

Operasyon Yönetimi Hizmet Grubu

Afet bölgelerinde; bazı kurumlar haricinde neredeyse tüm kurumların afetleri koordine etmeye, hizmet gruplarının iş ve işlemlerini takip etmeye çalışan kişilerin, yerel yetkililer olduğu görülmektedir. Afetler konusunda tecrübesi olmayan kişiler, özellikle kritik dönemi yönetirken koordinasyon zaafiyetlerine sebep olabilirler. Bu konuda TAMP'ın ana çözüm ortaklarının operasyonu yönetecek kişilerinin belli olması ve her afette bu kişilerin koordinasyon sağlayarak yereli yönetmesi ve yerelin bu çalışma ortamında tecrübe kazanması faydalı olacaktır.

İletişim Hizmet Grubu

Basın ve yayını koordine edecek ve dezenformasyonu önleyecek hizmet grubu. Ayrıca afetler konusunda medyada farkındalığın artırılmasına ilişkin çalışmalardan sorumlu olacaktır.

İl Koordinasyon Hizmet Grubu

Afet olan il ve bölge dışında kalan diğer illerden gelecek her türlü yardımı koordine edecek hizmet grubu.

Eğitim Hizmet Grubu

Orta ve uzun vadede eğitim hizmetlerini yerine getirecek, bu konuda çalışma yapacak olan kurumları koordine edecek ve halkın afetlere hazırlanması konusunda afet öncesinde çalışmalarını takip edecek hizmet grubu.

STK ve Gönüllü Yönetimi Hizmet Grubu

Afet bölgesine gelen yetkili kişi ve STK'ların koordinasyonundan sorumlu olacak hizmet grubu. Afet zamanı faydalı olmak adına afet bölgesine gelecek çalışma yapan STK'ların TAMP'ı bilmediğini düşünmekteyiz.

YAPISAL

Olayların afetlere dönmesinin temel sebebi imar sorunlarıdır. Yapısal sorunlar çözüme kavuşturulmadan uygulanacak her çözüm, yarının sorunu olarak karşımıza çıkacaktır.

Dünyada meydana gelen afetler incelendiğinde, en çok ölüm oranı maalesef ülkemize aittir. Bu durumun en temel nedeni imar sorunları ve yapı stokunun kötü olmasıdır.

Belediyelerin imar konusunda yetkileri kısıtlanmalı ve imarla ilgili süreçler Çevre ve Şehircilik Bakanlığının koordinasyonunda yürütülmelidir. Belediyelerin karar mekanizması değil, icra mekanizması olması gerekmektedir.

Afetlerin etkisini artıran en önemli faktör nüfus yoğunluğudur. Şehirler için bina sayısı ve nüfus artışına bir sınırlama getirilmesi ve kontrollü büyüme sağlanması gerekmektedir. Kontrolsüz büyüme toplumu olumsuz etkilemekte ve afet zararlarını maksimum seviyeye getirmektedir. Plansızlık da karşılaşılabilecek büyük sorunlardan birisidir.

Şehirlerimizin insanca yaşamının standartlarına göre dizayn edilmesi gerekmektedir. Vakfımız tarafından bir çadır kent kurgularken, kişi başı 50m² standardı ile kurulum yapmaya çalışılmaktadır. Bugün ülkemizde büyükşehirlerde ilçe bazlı kişi başı düşen alan, çadır kent standartlarının altındadır.

Afet müdahale gücünün tek bir merkezde toplanması gerekmektedir. Mevcutta her kurum bu eksiği kapatmak için bir kapasite oluşturmaya çalışmaktadır.

Özellikle itfaiye teşkilatlarının yerel yönetimlerden ayrıştırılarak afet müdahale gücünün güçlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Yazılım sistemleri STK'lara açılarak, süreç yönetimlerine etkin şekilde dahil olmaları sağlanmalıdır. Günümüzde dijital olarak süreçlerde olmayan kişi ve kurumlar, teknoloji çağının gerekliliğini karşılayamamakta ve yok olmaya yüz tutmaktadırlar.

Bu çalışmanın sadece afet alanında kalmaması gerekir. Aile ve toplumu yakından ilgilendiren her konu STK'ların çalışma konusudur. Özellikle yoksullukla mücadele afetin ikincil etkilerinin ve zararlarının azaltılması konusunda önemli bir faktördür.

Düşük gelir grubundaki insanlar afetlerden en fazla etkilenen kesimdir. Afet öncesinde eğitim imkânlarından yararlanamamakta ve afetten olumsuz etkilenmektedirler. Afet sonrası ise hayatlarının normale dönmesi daha uzun sürmektedir. Yoksullukla mücadele için proaktif yardımlaşma kamu ve STK için tercih değil zarurettir.

Afetlerin; gelecek yıllarda etkisini arttıracığı ve insan hayatına daha olumsuz etki edeceği öngörülmüyor. 2020 yılında yaşadığımız afetler görece küçük ölçekli felaketlerdi. Orta ve büyük ölçekli felaketlere ülkemizin daha fazla hazır olması gerekmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında TBMM çatısı altında afet öncesi, sonrası ve sonrası çalışmaların daha yakından takip edilmesi; kamunun, özel sektörün ve STK'ların hazırlıklarının ve aralarındaki koordinasyonun izlenmesi gibi alanlarda TBMM'nin kalıcı bir komisyonla süreçleri takip etmesi faydalı olacaktır.

Bu komisyona bağlı olarak, aşağıda belirtilen konularla ilgili alt komisyonlar oluşturularak, süreçler daha detaylı incelenebilir:

1. Uzmanlarca beklenen büyük Marmara depremi hazırlıklarının araştırılması ve takip edilmesi
2. Afet ve acil durumlarla ilgili çalışma yapan STK ve yerel yönetimlere ait kurumların süreçlerinin takip edilmesi

3. İklim değişikliğinin etkilerinin araştırılması
4. Afetlere müdahale süreçlerinin araştırılması
5. Afet risklerinin azaltılması çalışmalarının takibi
6. İmar değişiklikleri, yapı denetim sistemleri gibi kritik süreçlerin izlenmesi ve sorunların çözümlerinin takip edilmesi
7. Orman yangınlarının izlenmesi ve takibi

Çıkarılan kanun ve kararnamelerin çoğunda kamu kurumları veya özel sektöre odaklanıldığı, STK ve vatandaş odaklı yaklaşımların olmadığı göze çarpmaktadır. Bu konuda kanun yapıcının bu odakları da dikkate alarak kanun yapması, güçlü bir koordinasyonun oluşmasına katkı sağlayacaktır.

İş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının bağımsızlaştırılması, insan kaynaklı afetlerin ve iş kazalarının etkilerini minimize edecektir.

Aile afet planlarının e-Devlet sistemine kayıt edilmesi gerekmektedir.

- Bireylerin, ikâmet ettikleri yapıyla ilgili bilgilere e-Devlet üzerinden erişerek, afet riskini bilmesi gerekmektedir. İzmir depremi sonrası birçok kişi kirada oturduğu yapının, ev sahibinin söylediğinden çok daha riskli olduğunu fark ettiklerini söylemiştir.
- Vatandaşların e-Devlet üzerinden, yaşadıkları binanın yapısını, risklerini, yapı denetim çalışmalarını öğrenebilecekleri şekilde modüller eklenmesi gerekmektedir.

Yapılar, 2000 yılından önceki ve sonraki yapılar olarak ayrılrsa da, yapı denetimcilerin bağımsızlaştırıldığı dönemin referans alınmasının daha sağlıklı olacağını düşünmekteyiz.

Beklenen Marmara depremi konusunda yürütülen çalışmalar konusunda daha çok bilgi paylaşımı yapılmalı ve daha şeffaf bir süreç yürütülmelidir.

- Örnek olarak 50 bin bina yıkılması gibi büyük bir rakamdan bahsedilirken bunun nasıl tespit edildiği, bu binaların hangilerinin olduğunu afetle ilgili çalışma yapan kurumların net olarak bilmesi gerekir.
- Kurumların afete hazırlık konusundaki planlarının diğer kurumlarca biliniyor olması gerekir.
- Marmara depremine hazırlıkta depremden sadece İstanbul etkilenecek gibi bir doğal algı ile süreç yürüyor. Oysaki yaklaşık 10 ili etkile-

yecek bir felaket senaryosu mevcuttur. Tahminleri dikkate alarak en kötü ihtimale göre hazırlanmamız gerekmektedir.

Kentsel dönüşüm ve yapısal dönüşüm kavramlarının birbirinden ayrılması gerekir. Kentsel dönüşüm, daha yaşanabilir şehirler oluşturmak için yapılmalıdır.

- Kentsel dönüşüm artık bir rant aracı olarak algılanmakta ve insanlar bu konuda rant içeren birçok olumsuz durumla karşılaştıkları için yetkililere itimat etmemektedir. Bu konuda kamu kendini iyi ifade edememiş ve güven ortamını oluşturamamıştır. Bu konuda STK ve kamu ortaklığı ile insanlar aydınlatılmalı ve tüm kesimleri kapsayacak geniş bir çalışma yapılmalıdır.

İklim değişikliğine hazırlık aşamamız gözden geçirilmelidir.

- İklim değişikliğinin, dünyanın sosyolojisini tümünden değiştirecek bir etkiye sahip olacağı öngörülüyor. Bulduğumuz coğrafyada Ülkemizin, sosyo-ekonomik açıdan gelişmiş olması sebebiyle diğer ülkelere nazaran daha fazla göç alacağı tahmin edilmektedir.

Muhtemel bir tsunamide kıyı şeritlerimizde ne kadar alanın su altında kalacağına ve orada yaşayan insanlar için nasıl çalışmalar yapılacağına dair bilgiler gözden geçirilmelidir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması için yapılan planların hızlandırılması ve enerji yatırımlarının ilk 25 yıllık politikasının belirlenmesi faydalı olacaktır.

Müteahhitlik yeterlilik şartlarının gözden geçirilmesi ve kararlılıkla uygulanması önemlidir.

Yapı denetim sistemindeki sorunların neler olduğu belirlenmeli ve çözümler üretilmelidir.

STK'LAR VE GÖNÜLLÜLER

Afetlerle ilgili faaliyetler yürüten STK'lara bazı kolaylıklar ve desteklerde bulunularak, çalışma motivasyonu ve teşvik sağlanması hususunda aşağıda belirtilen çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

- Vergi indirimi;
 - Afetler konusunda geliştirecekleri kapasite için STK'ların ödedikleri vergi oranları çok yüksektir. Hâlihazırda finansal kaynak sıkıntısı çeken kurumlarımızın afet kapasitesi oluşturulurken, satın alımlarında vergi indirimi yapılması sürecin daha sağlıklı yürümelerini sağlayacak ve kurumlarımızın yükünü hafifletecektir.
 - Bu konuda örnek çalışma Eğitime %100 Destek Projesinde eğitim kurumları için yapılmıştı.
 - Afetler için kullanılacak özel araçlarda sürekli olan vergi kalemlerinde özel vergi indirimi,
 - Afetler için kullanılacak araçlara siren ve çakar izni verilmesi,
 - Afete müdahale süreçlerinde emniyet şeridi kullanma yetkisi ve trafik cezalarından muafiyet,
 - Kanun düzenlemelerinde STK faktörüne dikkat edilmesi ve karar alma mekanizmalarına daha çok dahil edilmesi,
 - Afetler konusunda çalışan STK'lara yasal denetim yetkisi verilmesi ve afet riskleri konusunda bağımsız denetim yapılabilir hâle getirilmeleri,
 - Afetler konusunda kapasite oluşturmak için finansal destekler sağlanarak STK'ların ayakta kalabilmelerinin sağlanması,
 - STK'lara, afetler konusunda eğitim ve sertifika verme yetkisi verilmesi ve özel sektörde aranan istihdam, mekan gibi zorlayıcı şartların aranmaması,
 - Afet olduğunda, afete müdahale eden STK'lar için müdahale süreçlerinde finansal olarak sahiplenme,
 - STK'ların afetlere hazırlık konusunda kapasitelerini ve süreçlerini kayıt altına alabileceği yazılım ekranlarının açılması,
 - Hâlihazırda veriler yılda bir veya iki defa kağıt ve mail üzerinden toplanıyor.
 - Afetlerle ilgili çalışma yapan gönüllüler için aşağıdaki çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyoruz:
 - Gönüllülüğün yasal bir karşılığın olması;
 - Hâlihazırda gönüllü çalışması yapan kurumlar, gönüllülük ile ilgili yasal bir düzenleme olmadığı için resmî

işlemlerde zorluk yaşamaktadır. Özellikle yaralanma ve vefat gibi olaylarda ciddi yaptırımlarla karşılaşabiliyorlar.

- İzin sorunu;
 - Afetlerle ilgili çalışma yapan kişiler bir afet olduğunda afet bölgesine gelmekte çok sorun yaşamaktadır.
 - Memurlar için genel bir izin verilse dahi bazı idari amirler inisiyatif kullanarak kişilerin çalışmalara katılmasına izin vermemektedirler. Arama kurtarma gönüllüsü olan bazı memurların amirleri, kişi yıllık izin hakkını kullanarak katılmak istese dahi katılmasına müsaade etmemektedirler.
 - Özel sektör çalışanları, çalışmalara ancak yıllık izin kullanarak katılabilmektedir.

Bu konuda işverene sigorta prim indirimi ve maaş ödemesi karşılama gibi teşvikler verilirse, özel sektörde çalışan gönüllüler daha fazla katkı sağlayabilir. Ayrıca işverenler, yerel yönetimler tarafından taltif edici bir teşekkür alırsa yöneticilerin daha ılımlı davranacağını düşünüyoruz.

- Ödüllendirme
 - Afetlerde katma değer sağlayan gönüllülere maddi kazanç sağlamayan bazı hediyeler verilebilir;
 - Müzelerle ücretsiz giriş hakkı sağlanabilir
 - Kamu misafirhanelerinden memurlar gibi yararlanma hakkı sağlanabilir.
 - Afetlerden sonra gönüllülerin yerel yönetimlerce taltif ve teşekkür törenleri yapılarak onurlandırılması ve kamuoyu ile bu törenler paylaşarak özendirilmesi sağlanabilir.
- Afette görev alan kurumların sorumlularıyla bakanlık düzeyinde yapılacak bir değerlendirme ve teşekkür toplantısı yapılarak farkındalık üst seviyelere taşınabilir.

1992 yılından bu yana

123 ülkede din, dil, ırk, millet ve mezhep ayrımı yapmaksızın yürüttüğümüz çalışmalara destek veren gönül dostlarımıza şükranlarımızı sunarız.

İyilik her zaman her yerde

☎ 0212 631 21 21 🌐 www.ihh.org.tr